

Zpravodaj pražské farní obce starokatolické církve

KŘIŽOVATKA

říjen 2013

7. ročník / 10. číslo

Hospodin Bůh dal vyrůst ze země všemu stromoví žádoucímu na pohled, s plody dobrými k jídlu... (Gn 2, 9a)

Milé sestry a bratia,

18. októbra si liturgické cirkvi západu tradične pripomínajú postavu autora štvrtého evanjelia a Skutkov apoštolov. Na čo si ako prvé spomeniete, keď sa povie „Evanjelium podľa Lukáša“? A kto to vlastne bol evanjelista Lukáš?

Cirkevní otcovia tretieho a štvrtého storočia, ako Eusébius, či Hieronym stotožnili tohto autora s postavou Lukáša, ktorá sa objavuje celkom trikrát v listoch pavlovskej školy:

- ▲ v záverečných pozdravoch listu Kolosanom autor odovzdáva čitateľom pozdravy od „lekára Lukáša“ (Kol 4:14);
- ▲ v liste Filemonovi je menovaný medzi spolupracovníkmi autora (Fil 1:24);
- ▲ a v našom dnešnom čítaní z 2. listu Timotejovi sa objavila zmienka „Iba Lukáš je so mnou.“ (2 Tim 4:11).

Sú ale tieto správy vierohodné? Pravdou je, že podobne ako tretie evanjelium, tak ani Skutki apoštolov na žiadnom mieste nespomínajú meno svojho autora. Hoci sa domnievam, že dnešné prvé čítanie z 2. listu Timotejovi sa snažilo poukázať na to, že autorom evanjelia bol človek, ktorý sa volal Lukáš, nedokážem sa sám s touto myšlienkou naplno vnútorne stotožniť. Práve naopak - dnes na sviatok sv. Lukáša vo mne prvé čítanie vyvoláva ďalšie otázky: Kto bol skutočným autorom evanjelia podľa Lukáša? Čo môžeme o jeho historickej osobe s istotou povedať? Čo sú iba domnienky?

Bol by som preto rád, milovaní bratia a sestry, aby sme sa v tejto kázni pokúsili spoločne hľadať odpovede na tieto otázky. Prečo? Pretože našim cieľom je pravdivo zistiť, v čom môžeme patróna dnešného dňa nasledovať. Aké sú rysy jeho života, ktoré nás, ľudí 21. storočia, môžu inšpirovať?

a) Lukáš - kritický historik?

V krátkom prológu evanjelia (má iba 4 verše) autor vypovedá o svojom zdroji informácií, metóde a cieľi:

„Hoci sa už viacerí pokúšali vyrozprávať rad-radom udalosti, ktoré sa u nás stali, ako nám to podali tí, čo boli od začiatku očitými svedkami a služobníkmi slova, predsa som aj ja uznal za dobré dôkladne a sústavne prebádať všetko od začiatku a napísať ti, vznešený Teofil, aby si poznal spoľahlivosť náuky, do ktorej ťa zasvätili.“ (Lk 1:1-4)

Píše, že už viacerí sa pokúšali vyrozprávať udalosti, ktoré sa stali.

Zdrojom pritom boli „očití svedkovia a služobníci slova“. To nám naznačuje, že autor sám seba za očitého svedka udalostí nepovažuje. Tak ako my, ani on sám

udalosti Ježíšova života priamo nezažil. Na základe tejto skutočnosti môžeme autora evanjelia zaradiť medzi kresťanov druhej generácie.

V ďalšej časti nám predkladá evanjelista svoju **metódu** práce. Akú? „Uznan (som) za dobré dôkladne a sústavne prebádať všetko od začiatku.“ Evanjelista kriticky zhodnocuje všetky poznatky a snaží sa overovať fakty. Nejde o automatické nekritické preberanie informácií, ale o vlastnú cestu hľadania a pýtania sa otázok. Prof. Sázava pomenoval Lukáša historikom *sui generis* - teda svojho druhu!

Čo bolo **cieľom** evanjelia? Ukázať, že kresťanské učenie je spoľahlivé. Evanjelista bol očividne vzdelancom svojej doby - v jeho evanjeliu sa stretávame s veľmi kvalitnou gréčtinou a dôsledným argumentačným systémom jeho doby. Autor používa bohaté literárne formy a snaží sa nimi zdôrazniť spoľahlivosť kresťanského učenia.

Môžeme teda povedať, že Lukáš bol človek, ktorý chcel dôkladne poznať spoľahlivosť kresťanskej zvesti aby ju mohol hodnoverne odovzdať ďalším. Bol kresťanom, ktorému išlo o Pravdu, k čomu prirodzene patrí aj kritický pohľad do vlastnej minulosti, či hľadanie vlastných koreňov. Pravdivosť a dôveryhodnosť jeho posolstva bola jeho základným cieľom. Sme toho dnes v cirkvi schopní? Nemajú ľudia v súčasnosti často problém priznať si chyby vlastnej minulosti? Dokážeme uznať pravdu iných a pokoriť sa?

Lukášovo evanjelium nám dáva príklad, ako máme poctivo hľadať a skúmať spoľahlivosť kresťanskej zvesti. Autor sa pre nás môže stať príkladom pokorného hľadania pravdy a načúvania svedectvu druhých.

b) Lukáš ako evanjelista opovrhovaných?

V evanjeliu podľa Lukáša sa oproti ostatným evanjeliám stretávame vo väčšej miere s minoritami a spoločensky nízko postavenými osobami danej doby - napr. Samaritánmi, colníkmi, či ženami. Bez tohto evanjelia by sme nepoznali Zachariášov Benediktus, Máriin Magnifikát, podobenstvo o milosrdnom Samaritánovi, či podobenstvo o márnotratnom synovi.

Niektorí novozákonní bádatelia súčasnosti sa domnievajú, že redakčným zámerom autora bolo vysporiadať sa s kresťanmi z pohanstva, ktorých bolo v cirkvi v dôsledku misijnej činnosti apoštola Pavla stále viac. Poukazujú tak na veľkú otvorenosť a prijatie, ktoré toto evanjelium mohlo novým veriacim ponúknuť.

Aj na základe týchto skutočností sa predpokladá, že v prípade osoby historického Lukáša sa jedná o kresťana, ktorý sám pochádzal z misie k pohanom. Čítanie Lukášovho evanjelia preto otvára ďalšie otázky: Dokážeme v súčasnosti

v církvi přijímat' opovrhovaných lidí? Sme otvorení pre službu bezdomovcom, chorým, či Rómom? Snažíme sa takýmto skupinám napomáhať a podať im evanjelium, alebo si radšej vyberáme ľudí, ktorí sú nám príjemní?

c) Lukáš ako hlásateľ evanjeliovej zvesti

Pozrime sa teraz na to, k čomu sme už dospeli: Pod menom Lukáš vidia niektorí kresťania spoločníka apoštola Pavla, ktorý sa spomína v troch pavlovských listoch. Osobne sa prikláňame skôr k použitiu mena Lukáš ako pomenovania anonymného kresťana druhej generácie, ktorý mal veľmi dobré vzdelanie svojej doby, pochádzal pravdepodobne z pohanstva a snažil sa vznešenému Teofilovi čo možno najlepšie a kriticky overiť informácie o zvesti, ktorej uveril. Evanjelistovi nejde o hlásanie naivných kecov, ale o pravdivé informácie, ktoré si sám preveril. Nejde o mýtickú reč, ale o logický argument, ktorý je adekvátny pre danú dobu, a je založený na informáciách očitých svedkov a overených prameňov.

Táto zvestovateľská úloha spája Lukáša so sedemdesiatimi dvoma učeníkmi, ktorých Ježiš vysielal zvestovať jeho posolstvo v dnešnom evanjeliu. Ich poslanie je totožné.

Záver

Zo života a postojov autora Lukášovho evanjelia si môžeme zobrať niekoľko praktických príkladov:

- ▲ Nemusíme sa báť pýtať kritické otázky, ale práve naopak - môže sa vracat' k prameňom a overovať skutočnosti. Naša viera sa nemusí báť otázok. Úlohou kresťanstva, či kresťanskej teológie je klásť otázky svetu, ale aj byť otvorený otázkam sveta. Historická kritika neničí kresťanskú vieru, ale pomáha nám poznať ju skutočne do hĺbky.
- ▲ Malo by nám záležať na vierohodnosti zvesti, ktorú ohlasujeme. Lukáš sa snažil o to, aby zvest' evanjelia nebola prijímaná iba slepou vierou, ale aby bola logicky odôvodnená a prijateľná pre ľudí jeho doby.
- ▲ Zvest' evanjelia má byť otvorená pre každého bez ohľadu na jeho spoločenské postavenie, jeho minulosť, či príslušnosť k nejakej skupine. Svojim postojom k Samaritánom, colníkom, hriešnikom, či ženám nám evanjelista poukazuje na túto skúsenosť rannej cirkvi.

Nezáleží na tom, či sa autor evanjelia skutočne volal Lukáš alebo nie, či bol priamym účastníkom pavlovej misie, alebo nie. Jeho životný príklad, ktorý poznávame z jeho práce, má cenu aj bez toho.

Kalendář farní obce

Pravidelné bohoslužby

Neděle 10⁰⁰ – eucharistická slavnost u sv. Máří Magdalény

Neděle 11⁰⁰ – eucharistická slavnost v angličtině u sv. Klimenta

Neděle 17⁰⁰ – eucharistická slavnost s nešporami u sv. Kříže

Úterý 18⁰⁰ – eucharistická slavnost s nešporami u sv. Kříže

Čtvrtek 18⁰⁰ – eucharistická slavnost u sv. Rodiny

Pátek 17⁰⁰ – eucharistická slavnost u sv. Vavřince

Kalendárium

1. října od 19,00 se bude konat filmový klub v Communiu (promítat se bude film s názvem Jak přicházejí sny z roku 1998 s Robinem Williamsem v hlavní roli, více na str. 11).

6. října od 17,00 se bude konat bohoslužba v katedrálním chrámu sv. Vavřince (nikoliv v rotundě Nalezení sv. Kříže!) a během této bohoslužby budeme žehnat zvířátka a děkovat za úrodu.

8. října od 18,00 se bude konat v rotundě Nalezení sv. Kříže ekumenická bohoslužba za vděčnost za stvoření, kázat bude náš biskup Dušan Hejbal. Po ní bude následovat beseda v Communiu s Mgr. Kateřinou Jančaříkovou.

15. října od 19,00 se bude konat mimořádné povídání o Svaté zemi i s fotodokumentací. Své zážitky z Izraele vám bude vyprávět Ivana Kuglerová.

18. – 19. října v Praze proběhne 47. Synoda. Začne se 18. října ve 12 hodin slavnostní eucharistickou bohoslužbou v katedrálním chrámu sv. Vavřince na Petříně. A po 14 hodině začne jednání synody, které se bude konat v kostele ČCE v Praze – Střešovicích.

22. října od 18,00 se bude konat bohoslužba v rotundě Nalezení sv. Kříže, při které nám Božím slovem poslouží ekumenický host, a po bohoslužbě bude následovat debata s ním v Communiu.

Událo se

10. září po bohoslužbě se sešla farní rada. Přijali jsme novou sestru do naší farnosti a to Marii Grafovou na základě žádosti. Farní radě byla také předána informace, že bylo synodní radou rozhodnuto, že každá farnost si platí své odebírané kusy časopisu Communio, aby se vracely náklady na tisk církevního časopisu ústředí. Proto je dobré upozornit i farníky, že **náklady na tisk jednoho Communia jsou přibližně Kč 20,-**, což touto cestou i děláme. Prosíme Vás tedy, bratři a sestry, abyste do pokladničky v kostele pokud možno vložili výše uvedený příspěvek na výrobu tohoto časopisu. Děkujeme!

Narozeniny v září slaví:

Petr Brzobohatý, Ján Boldiš, Adéla Petáková, Damián Boldiš, Lucie Kodišová, Jan Šárka, Milan Pech, Jana Jičínská, Marek Koniuk

Přejeme hojnost Božího požehnání.

6.10. – Den díků za úrodu

Gn 2,4b-9

Ž 104

Jk 2,5-9.13

Mk 4,30-32

Žijeme ve světě plném zázraků... Je to svět, který Bůh skvěle vymyslel a stvořil, svět, o který se stará. Stále všechno udržuje svou stvořitelskou mocí a moudrostí. Stále pečuje o zemi a dopřává lidem, aby žili z jejich plodů. Slavíme den díků za úrodu. Slavíme, že máme dost, že máme co jíst, že máme kde bydlet, že v obchodech nevíme po čem dřív sáhnout... Přesto, že prožíváme globální finanční krizi, i ten nejchudší z nás je na tom líp než drtivá většina obyvatel této planety. Slavíme den díků, protože na otázku „Jak se máš?“ dost často odpovídáme slovy: „Nic moc! Mohlo by to být lepší...“ A jen někdy, ztěžka a nepříliš věrohodně ze sebe soukáme: „No vlastně, nic mi nechybí“...

Učit se postoji vděčnosti znamená učit se pokoře. A učit se pokoře znamená přibližovat se poznání Boha.

13.10. – 28. neděle v mezidobí

Jr 29,1.4-7

Ž 66

2Tm 2,8-15

L 17,11-19

Padl Ježíšovi k nohám a div se nezalkl slovy díky a chvály. Samařan. Jeden z desíti. Kde bylo však zbylých devět? Možná ve své radosti ze zázraku jen zapomněli. Tolik let trpěli nemocí a nyní už jsou zdraví! Je čas na oslavu. Je čas si oddechnout. Těžké chvíle jsou za nimi a žádná další bolest a trápení je nečekají. Splnilo se jim jejich vytoužené přání. Museli za svými rodinami, přáteli a podělit se s nimi o tu radostnou zprávu. Možná měli v plánu později Ježíše vyhledat a poděkovat mu. Později. Až na něj přijde řada...

Musí Pán i v našem případě čekat, až na něj přijde řada? Jsme jediným z desíti nebo zbylých devět?

18.10. – Svátek Lukáše, evangelisty

2Tm 4,9-17b

Ž 145

L 10,1-9

Představte si tu situaci: vzdělaný a vážený člověk se stane průvodcem potulného kazatele. Všechno čeho dosáhl, hodí za hlavu a jde a neví kam. Takový byl Lukáš. Pocházel ze syrské Antiochie, byl pohan, získal řecké vědecké vzdělání a stal se lékařem. Díky misijní horlivosti apoštola Pavla v Antiochii přijal křesťanskou víru, dal se pokřtít a stal se Pavlovým průvodcem. Tak se podle tradice setkal i s dalšími apoštoly a sesbíral a sepsal svědectví o Ježíši Kristu asi po roce 70. Lukášovi je připisováno nejen evangelium uváděné jeho jménem, ale také historie počátků církve - kniha Skutků apoštolů. Konec Lukášova života mizí v mlze, jen většína pramenů hovoří o jeho mučednické smrti v Achaji.

Úryvek Lukášova evangelia o rozeslání sedmdesáti mluví o tom, že Ježíšovi učedníci mají být příjemnými lidmi, kteří dokáží pomoci druhým a kteří přinášejí radostnou zvěst o budoucnosti, která je v rukou Božích. Chceme-li lidem usnadnit přístup k Bohu, musíme je mít rádi a rozumět jim.

20.10. – 29. neděle v mezidobí

Jr 31,27-34

Ž 119

2Tm 3,14-4,5

L 18,1-8

„Pane, tady tvůj věrný služebník, prosím tě...“ pronesl do ticha a ticho mu odpovědělo. „Pane, já bych jen rád, kdybych mohl...“ jeho nejistý šepot zůstal ve vzduchu viset sám. „Viš přece, že jsem nikdy nezaváhal, nikdy tě neopustil...“ v tom monologu si již začínal připadat poněkud osaměle. „Opravdu, Pane, mám jen takovou malou nepatrnou prosbičku...“ Nástěnné hodiny jen odbily další uběhlou hodinu. „Pane? Slyšíš mě?“ Z venku se jen ozval dětský smích. „Tak Pane! Já bych jen chtěl... Ále, co se namáhám, nemá to cenu...“ vstal a otráveně odhodil modlitební knížku na blízký stolec. Může přece trávit čas nějak produktivněji...

Nalezne Syn člověka víru na zemi, až přijde?

27.10. – 30. neděle v mezidobí

Jl 2,23-32

Ž 65

2Tm 4,6-8.16-18

L 18,9-14

Pavel je už na sklonku svého života a před sebou vidí jen smrt: to však nevyvolává pochmurné myšlenky ani strach. Spíš radostné vědomí, že dostane „věnec spravedlnosti“ od Pána. Pavel totiž pevně spoléhá na Boží věrnost zaslíbením: je si vědom, že bojoval až do konce, proto může očekávat věnec vítěze. Uchoval víru i uprostřed nepříznivých okolností, ve vězení a před soudem: nezapřel Krista, a proto může očekávat, že ani Kristus ho nezapře. A vězení a výslech nejen že nepodlomily jeho víru, ale byly dokonce příležitostmi k jejímu šíření, k hlásání evangelia.

28.10. – Svátek Šimona a Judy Tadeáše, apoštolů

Ef 2,19-22

Ž 19

L6,12-19

Šimon, zvaný Horlivec nebo Kananejský, je jedním z dvanácti apoštolů; první označení je z řeckého "zelotes" a druhé z aramejského "quan'an", obě mají stejný význam. Bývali tak označováni příslušníci bojovné nacionalistické skupiny zelotů, kteří chtěli uspišit Boží vládu na zemi odbojem proti římské nadvládě. Je proto pravděpodobné, že patřil mezi ně, dříve než se stal Ježíšovým učedníkem. Další biblické zprávy o něm nemáme. Juda, který se v seznamech apoštolů objevuje jako Juda Jakubův nebo Tadeáš, byl podle starobylé tradice považován za bratra apoštola Jakuba Mladšího a za autora jednoho z listů zařazených mezi knihy Nového zákona; někteří současní badatelé však jsou toho názoru, že je to málo pravděpodobné, a poukazují na to, že autor tohoto listu budí dojem, jako by se sám nepočítal mezi apoštoly. Janovo evangelium se o něm zmiňuje jen při líčení Ježíšova rozhovoru s apoštoly při poslední večeři. Oba položili život pravděpodobně v Persii. Jejich ostatky jsou dnes uloženy ve svatopetrské bazilice v Římě.

Rozhovor s Ondřejem Kosnarem

Ondra je členem pražské farnosti už přes jeden rok a aktivně se podílí na přípravě filmového klubu. Napadlo nás, že bychom v rámci oživování našeho farního časopisu mohli Ondrovi položit pár otázek a tak ho trochu více poznat.

Asi začnu takovou klasickou otázkou, ale prozradíš nám, co tě přivedlo ke Starokatolické církvi?

V prostředí různých církví jsem se pohyboval od útlého věku, ale uvěřil jsem až relativně pozdě.

Když se tak stalo, byla pro

mě Starokatolická církev přitažlivá především proto, že se snaží navazovat na tradici staré církve s velmi moderním přístupem. Výsledná syntéza je pro mě ukázkou toho, že je možné, aby církev neopomíjela tradici, ale zároveň byla schopna a ochotna reagovat na aktuální podněty a vyvíjet se.

V naší farnosti už rok spolupracuješ na filmovém klubu. Jaké filmy máš rád ty sám? Nedoporučil bys nám třeba nějaký na dlouhé podzimní večery?

Snažím se ze světové kinematografie obsáhnout co nejvíce, nebráním se ničemu. Mojí velkou slabostí a zároveň předmětem výzkumného zájmu jsou například filmy, které nějakým výrazným způsobem pracují s narativem a vyprávěním. Ať už s jeho složitostí či naopak úplným vyprázdněním. Toho, co mám rád je samozřejmě víc, ale to by bylo na dlouho :)

Co se týče doporučení – třeba jeden z mých nejoblíbenějších filmů *Werckmeisterovy harmonie* maďarského režiséra Bély Tarra.

A co pro nás připravuješ do filmového klubu? Na co se můžeme těšit?

Máme v plánu například jeden z nejslavnějších filmů klasického Hollywoodu *Lovcova noc* nebo snad ještě slavnějšího *Vymítače d'ábla*. Ale o všem se bude dostatečně dopředu informovat.

Rozhovor s Ondřejem Kosnarem

A teď trochu z jiného soudku. Blíží se svátek sv. Františka z Assisi a k této příležitosti budeme již po druhé u sv. Vavřince žehnat zvířátkům. Máš nějakého domácího mazlíčka? Případně jaké zvíře máš rád?

Aktuálně ne. Ač bych byl za nějakou němou tvář vděčen, díky mému studijnímu a pracovnímu vytížení bych neměl čas se o ni pořádně postarat.

Zkus rybičky, to jsou opravdu němé tváře a jsou i poněkud nenáročné. ;) A teda když už byl zmíněn světec František, máš ty sám oblíbeného světce či svěťaci? A čím tě oslovil/a?

Oblíbeného světce ani svěťaci nemám.

Ani sv. Ondřeje? Ne? No tak dobře. Každopádně ti velmi děkujeme za rozhovor a budeme se těšit na filmovém klubu, který se bude konat 1. října v Communiu a promítat budeme film *Jak přicházejí sny* z roku 1998 s Robinem Williamsem v hlavní roli.

Americký romantický film oceněný Oscarem. Robin Williams zde hraje lékaře Chrise Nielsena, který je i vypravěčem celého příběhu. Při autonehodě přijde o obě své děti, ale se svou ženou se snaží tuto krizi překonat. Bohužel o pár let později zemře při autonehodě i on a jeho žena zůstane sama. Chris se dostává do světa, který bychom mohli nazvat nebem, vytvořeným z jeho vlastních představ a vzpomínek. Jeho žena ovšem spáchá sebevraždu a skončí v pekle. Pomůže jim láska překonat i toto rozdělení?

Úvahu o posmrtném životě se silně stylizovanou výpravou natočil podle knihy Richarda Mathesona (rok vydání 1978) novozélandský režisér Wincent Ward.

Farní vyúčtování za měsíc září 2013

Příjmy:

sbírky: 1 127,-
příspěvky: 1 500,-
kreditní úrok: 312,-

CELKEM: 2 489,-

Výdaje:

telefon: 1 100,-
časopis Communio..... 1 800,-

CELKEM: 2 900,-

ROZDÍL: ..... -411,-

Stav účtu k 30.9.2013: 909 485,-

Stav pokladny: 17 220,-

CELKEM: 926 705,-

Křížovatka – měsíčník. Vydává Farní obec starokatolické církve v Praze.

Vydáno : 1.10.2013. Neprodejné.

Kontakt: Na Bateriích 27, 162 00 Praha 6; email: stkat@starokatolici.cz; <http://praha.starokatolici.cz>

© 2013